

PEDAGOGIE LIESBETH GROENHUIJSEN RELATIVEERT LEER- EN GEDRAGSSTOORNISSEN

'Soms is een kind ook gewoon balorig'

ADHD, dyslexie, dyscalculie, dysorthografie, non verbal learning disorder, de lijst van problemen die uw kind kan hebben lijkt eindeloos. Maar zijn leer- en gedragsstoornissen allerhande niet eerder het gevolg van *overparenting*? In haar boek *Hoogvliegers en pechvogels* stelt de Nederlandse pedagoge Liesbeth Groenhuijsen dat kinderen niet gebaat zijn met het etiket 'potentieel probleemgeval'.

DOOR MATHALIE LE BLANC

"Het is belangrijk dat we ernstige problemen opmerken en behandelen", nuanceert Liesbeth Groenhuijsen meteen. "Neem autisme. Omdat we daar vandaag meer over weten dan ooit, zijn die kinderen niet langer gedoemd om ongelukkig te zijn, maar krijgen ze de kans om open te bloeien. Aan de andere kant valt het ook mij op dat we vandaag perfect normaal kindergedrag als een afwijking bekijken. Dat vind ik geen goede evolutie. Ik pleit zeker niet voor het negeren van problemen. Een kind met dyslexie kan geholpen worden. Maar ik pleit er wel voor om je kind niet als een kind-met-dyslexie te definiëren."

Want te snel een etiket op een probleem kleven, doet iets met je kind, vindt u.

Liesbeth Groenhuijsen: "Ja, omdat het kind dan als 'een probleem' wordt gezien. Ik hoor wel eens van tieners dat ze het gevoel hebben dat hun ouders denken dat ze gek zijn, omdat er altijd wel iets mis is met wat ze doen of zeggen. Kinderen waar bij vooral op een probleem gefocust wordt, gaan ook op die manier naar zichzelf kijken. Als een probleemgeval.

"We focussen te vaak op wat misgaat, en niet op wat kinderen net wel goed kunnen. Stel dat je kind heel slecht kan rekenen. Dan ga je als ouder ontzettend veel tijd steken in optellen en delen. Maar misschien is je kind wel heel muzikaal, en zou het veel meer gebaat zijn bij gitaarlessen.

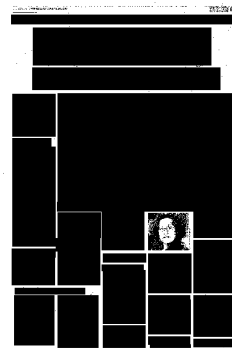
"Ik zeg niet dat we geen oog moeten hebben voor de specifieke persoonlijkheid van een kind, met zijn talenten en tekortkomingen. Integendeel. Maar soms moet je het gewoon zo laten. Niet alles moet opgelost worden. Heb je een hoogbegaafd kind in huis? Doe daar gewoon normaal over. Help het zijn weg te zoeken, maar geef het ook ruimte en tijd om zijn eigen wereld te creëren. Stimuleer het misschien wat meer, maar laat het vooral spelen. Of neem bijvoorbeeld kinderen met gescheiden ouders. Natuurlijk is dat voor kinderen moeilijk, en is het goed om daar hulp bij te zoeken als je denkt dat je kind dat nodig heeft. Maar vermijd om je kind meteen als echtscheidingskind te definiëren. Niet alles wat een kind van gescheiden ouders doet, heeft met die scheiding te maken. Soms is het ook gewoon balorig."

Waarom zijn ouders en opvoeders vandaag zo snel met het kleven van een 'probleem'-etiket?

"Ik vermoed dat het te maken heeft met onzekerheid. Door de kleinere gezinnen komen we in de loop van ons leven minder en minder in contact met kinderen. Daardoor weten we niet meer zo goed wat we van hen kunnen verwachten. We hebben van onze oma's en moeders ook niet geleerd hoe we bepaalde opvoedingsproblemen het best aanpakken. Daarbij komt nog dat we vandaag minder kinderen hebben, waardoor we ze gaan overwaarderen. Ouders willen het goed, het liefst perfect, doen. Vandaar dat ze vaak een gebrek aan vertrouwen in hun opvoedkunde hebben. Ze denken dat ze niet goed bezig zijn als niet alles op rolletjes loopt. En ze voelen zich vaak schuldig omdat ze werken en niet zoveel tijd bij hun kinderen doorbrengen als hun eigen ouders hebben gedaan."

Soms lijkt het dat zo'n etiket ook voorkomt dat je kind doorsnee is. Het is niet gewoon slecht in rekenen of schrijven, het heeft 'een probleem'.

"Zo'n etiket is soms gemakkelijk, ja. Als je kind leerproblemen heeft, dan is het niet lui. Het is niet de fout van het kind, en niet de fout van de ouders of de school, maar een probleem waar niemand schuld aan heeft. En als je als ouder een oefenprogramma meekrijgt waarmee je het probleem kunt aanpakken, heb je iets tastbaar. Daarom gaan ouders vandaag bij elk pluisje dat in het leven van hun kind opduikt te rade bij deskundigen. Dat leidt tot absurde situaties,

zoals valtraining voor kinderen. Maar kinderen moeten vallen. Het is de enige manier waarop ze kunnen leren om weer op te staan."

Zo'n uitspraak zal bij velen weerstand opwekken.

"En toch is het zo. Ons leven, en dat van onze kinderen, is geen eindeloze roze wolk. Pijn, verdriet, problemen, verveling... ze horen er bij. Kinderen zijn, net als volwassenen, niet permanent gelukkig, maar veel ouders proberen hun kinderen negatieve ervaringen of gevoelens te besparen. Ze beseffen niet dat ze hun kind daarmee tekortdoen. Als een kind nooit op een probleem botst, zal het niet leren om het op te lossen.

"Kijk bijvoorbeeld naar de overvolle agenda van kinderen. Hobby's, sport, speelafspraken... ze hebben geen tijd meer om zich te vervelen. Zonde, want pas als kinderen zich vervelen, gaat hun fantasie werken en bedenken ze zelf dingen. Soms moet je als ouder zeggen: daar is je speelgoed, doe er iets mee. Of zoek een vriendje op. Zo leren kinderen zelf hun verveling tegen te gaan."

Zoals een vriend van mij wel eens zegt: het is niet mijn job om mijn kind gelukkig te maken, het is mijn job om mijn zoon op te voeden tot een aange-naam, aangepast en verantwoordelijk lid van de maatschappij.

"Jij kunt je kind inderdaad niet gelukkig maken, dat moet het zelf doen. Onlangs ontstond er commotie omdat uit onderzoek bleek dat het ouderschap ons niet gelukkiger maakt. Natuurlijk maakt een kind hebben je niet gelukkig. Ouders zullen wel intens geluk ervaren, maar ze maken zich ook heel wat zorgen. Zo werkt het leven nu eenmaal. En zo is het bij kinderen ook. Ik zie hier een paradox. Onze maatschappij wordt steeds ingewikkelder, en daarom moeten we zelf zelfstandiger, mondiger en veerkrachtiger dan ooit zijn om er goed in mee te draaien. Vreemd genoeg leren we onze kinderen steeds minder om veerkrachtig en zelfstandig te zijn."

Vandaar dat u in uw boek een pleidooi voor veerkracht houdt?

"Het is het belangrijkste dat je je kind kunt meegeven. Als ouder is het vooral je job om van je kind te houden, en tijd samen door te brengen. Niet om ze te leren dat ze risico's uit de weg moeten gaan, wel om ze te leren hoe ze ermee om kunnen gaan. Ook kinderen maken zich af en toe zorgen, en daar is niets mis mee. Integendeel. Ouders nemen hun kinderen vandaag iets te veel bij het handje, ze leren ze exact wat ze moeten doen. Maar kinderen leren meer als ze sommige dingen zelf mogen uitzoeken."

In België hebben we opvoedwinkels, waar je als ouder terecht kunt met eventuele vragen. Is dat een goed idee?

"Ja, op voorwaarde dat je zo'n winkel gebruikt als een soort fietsenmaker. Als er iets rammelt aan je fiets, loop dan even langs. Of zie het als een soort oma, aan wie je kunt vragen hoe zij het aanpakte als haar kind alleen boterhammen met pindaakaas wilde eten. Als je een vraag hebt over je kinderen, dan moet je deskundige hulp vragen. Maar

geloof me, de meeste opvoedvragen kun je zelf met wat gezond verstand oplossen."

U bent ook een enthousiast voorstander van meer plezier in het opvoeden.

"Door zo veel met mogelijke problemen bezig te zijn, boeten ouders én kinderen aan plezier in, daar ben ik zeker van. En plezier is belangrijk. Meer zelfs, het is essentieel. Denk eens terug aan je eigen kindertijd. Wedden dat je je vooral de echt plezierige dingen herinnert. Of de spannende. Wij gingen als gezin vaak stappen in de bergen. Ik zal tijdens die wandelingen vast af en toe gezeurd hebben dat ik moe was. Maar het gevoel samen iets spannends te doen, dat zal ik nooit vergeten. Die herinneringen, en dat plezier, dat heb je als gezin nodig, want dat is je nooddrantsen. Daar put je energie uit op momenten dat het minder goed gaat. Maar als je alleen maar op problemen focust, leg je geen pleziernooddrantsen aan."

Met zijn allen naar het pretpark, dan?

"Neen, net niet. Pretparken zijn voorgeprogrammeerd vermaak waar je geen eigen plezier maakt. Zo is het ook met alle etiketten die we kinderen opleveren. Let op, ik wil het probleem niet simplificeren. Ik heb zelf volwassen kinderen en weet dat opvoeden niet makkelijk is. Zeker niet in de maatschappij zoals ze nu is. Maar als ouder ben je zelf het best geplaatst om in te schatten wat goed is voor je kind. Daarom moet je vrouwen hebben in je eigen kunnen en niet te snel overproblematiseren. Want geloof me, de meeste ouders doen het echt wel goed."

Meer lezen: Hoogvliegers en pechvogels, over de veerkracht van kinderen, Liesbeth Groenhuijsen, Uitgeverij Balans.

Hoe explosieve kinderen ontmijsen

Op YouTube circuleert een reclamefilm-pje voor condooms (www.youtube.com/watch?v=9Ay40oCSEdQ&feature=related) dat al heel wat lachsalvo's ontketende, maar ook wel de snaar van de herkenning beroert.

Een jonge vader kijkt machteloos toe hoe zijn zoon in een vlaag van woede omdat hij geen snoep krijgt, de halve supermarkt afbreekt. 'Use Condoms', staat er op de aftiteling.

'Bel Supernanny' had net zo goed gekund. Of lees *Het explosieve kind* van Harvardpsychiater Ross W. Green. Kinderen die zich niet kunnen beheersen en zich agressief gedragen als ze gefrustreerd zijn, zijn dan wel geen mini-Osama's, maar ze kunnen wel een bron van terreur zijn binnen een gezin. Want hoe pak je het aan? Met harde hand? Met praten? Met toegeven?

Greene biedt in zijn boek heel concrete oplossingen aan over hoe om te gaan met kinderen die af en toe uit hun spreekwoordelijke bol gaan. Geen systeem van straffen, belonen of stickertjes, want daar ontwikkelen je kinderen volgens Greene geen frustratietolerantie en flexibiliteit mee. Wel probeert hij de achterliggende mechanismen van explosief gedrag aan te pakken met empathie, strategie en samenwerking tussen ouder

en kind.

Het explosieve kind, Ross W. Greene,
Uitgeverij Nieuwezijds.

LIESBETH GROENHUIJSEN:

Ouders willen het
goed, het liefst
perfect, doen.
Ze denken dat ze
niet goed bezig zijn
als niet alles op
rolletjes loopt

■ 'Ons leven is geen eindeloze roze wolk', zegt Liesbeth Groenhuijsen. 'Pijn, verdriet, problemen, verveling... ze horen er bij. Kinderen zijn niet permanent gelukkig, maar veel ouders proberen hun kinderen negatieve ervaringen of gevoelens te besparen. Ze beseffen niet dat ze hun kind daarmee tekortdoen.'

